

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи

_____ / Мінгазутдінов І.О. /

«__» _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ФАУНІСТИЧНЕ ПРАВО
для студентів IV курсу бакалаврату

галузі знань **0302** — міжнародні відносини

за напрямом **6.030202** — міжнародне право

спеціалізація – міжнародне екологічне та природоресурсне право

Форма навчання – денна

Семестр – восьмий

Кількість кредитів ECTS – 2 (два)

Мова викладання – українська

Форма заключного контролю – залік

Викладач – к.ю.н., асистент кафедри міжнародного права Коробко Ірина Ігорівна

Пролонговано: на 2017/2018 н.р. (_____) «__»__ 20__р.

Київ – 2016

Робоча програма дисципліни «*Міжнародне фауністичне право*» для студентів IV курсу ОКР «бакалавр», за напрямом 6.030202 — «Міжнародне право», спеціалізації – «Міжнародне екологічне та природоресурсне право».

«__» _____ 2016 року – 15 с.

Розробник: **Коробко Ірина Ігорівна**, кандидат юридичних наук, асистент кафедри міжнародного права.

Робоча програма дисципліни «*Міжнародне фауністичне право*» затверджена на засіданні кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Протокол №__ від «__» _____ 2016 року

Завідувач кафедри _____ О.В.Задорожній

(підпис)

«__» _____ 2016 року.

Схвалено науково-методичною комісією Інституту міжнародних відносин.

Протокол від «__» _____ 2016 року від №__.

Голова науково-методичної комісії _____

(підпис)

«__» _____ 2016 року

© Коробко І.І., 2016 рік

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародне фауністичне право» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» за напрямом 6.030202 «міжнародне право» галузі знань 0302 «міжнародні відносини».

Дисципліна входить до **циклу дисциплін спеціалізації**. Викладається в **другому семестрі четвертого курсу бакалаврату** в обсязі **72 годин (двох кредитів ECTS)**, зокрема: лекції – **20** години; семінари – **10** годин; самостійна робота — **42** годин. Підсумковий контроль — залік.

Мета дисципліни – ознайомити студентів IV курсу спеціальності «міжнародне право» спеціалізації «міжнародне екологічне та природоресурсне право» з питаннями основ міжнародно-правового регулювання охорони, використання, відтворення тваринного світу, виробити навички чіткого і професійного розуміння особливостей міжнародно-правових явищ, а також виробити вміння здійснювати правовий аналіз міжнародно-правових джерел та нормативних актів України у сфері міжнародного фауністичного права.

Завдання – опанування студентами теоретичною і нормативною базою міжнародного публічного права у сфері поводження, використання, захисту та збереження тваринного світу та вміння застосовувати на практиці теоретичні знання з міжнародно-правових питань, що постають у сфері сучасних міжнародних відносин довкола охорони фауни.

Курс складається з **двох змістових модулів**. *Перший модуль* присвячений вивченню особливостей міжнародного фауністичного права як підгалузі міжнародного права, джерелам та принципам міжнародного фауністичного права. *Другий модуль* – міжнародно-правовій охороні тваринного світу та співробітництву держав у напрямку охорони фауни.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію становлення міжнародного фауністичного права;
- місце міжнародного фауністичного права в системі міжнародного права;
- основні джерела міжнародного фауністичного права;
- основні напрямки співробітництва держав із охорони окремих видів тварин;
- особливості міжнародно-правового регулювання на універсальному та регіональному рівнях щодо захисту об'єктів тваринного світу;

вміти:

- логічно та професійно обґрунтовувати та висловлювати свою точку зору з проблематики міжнародного фауністичного права;
- використовувати юридичні поняття і категорії, що застосовуються у сфері міжнародного права навколишнього середовища і міжнародного фауністичного права зокрема.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівця з міжнародного права: навчальна дисципліна «Міжнародне фауністичне право» є однією із ключових складових комплексної підготовки бакалаврів спеціальності «Міжнародне право», що дає огляд використання міжнародно-правового інструментарію в конкретній практичній сфері міжнародних відносин.

Зв'язок з іншими навчальними дисциплінами. Навчальна дисципліна «Міжнародне фауністичне право» заснована на знаннях та вміннях, набутих студентами під час вивчення курсів «Міжнародне право навколишнього середовища». Дисципліна вивчається студентами IV курсу ОКР «бакалавр» відділення «міжнародне право» протягом одного семестру.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти.

Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки (20%)** включає: презентацію (20%), глибинність методології у репрезентованому дослідженні

(20%), здійсненість та узгодженість пропозицій (20%), ступінь оригінальності (20%) та визначення методологічних проблем теми, ситуації (20%) та **оцінювання практичної підготовки (80%)** включає: якісну цілісність спостереження (25%), здатність оцінити проблему (25%), ідентифікація шляхів та методологія вирішення проблеми, яка виникла чи може виникнути (25%), окреслення шляхів вирішення специфічних (неординарних) проблем (25%). Курс складається з двох змістових модулів.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-2, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) входять теми 3-5. Обов'язковим для іспиту є виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання за формами контролю:

	ЗМ1		ЗМ2	
	<i>Min. – 12 балів</i>	<i>Max. – 20 балів</i>	<i>Min. – 12 балів</i>	<i>Max. – 20 балів</i>
Усна відповідь	1 x 4 = 9	3 x 2 = 6	1 x 4 = 9	3 x 2 = 6
Доповнення	0 x 4 = 0	2 x 4 = 6	0 x 4 = 0	2 x 4 = 6
Самостійна робота	2 x 2 = 2	2 x 2 = 3	2 x 2 = 2	2 x 2 = 3
Модульна контрольна робота	0 x 1 = 0	5 x 1 = 5	0 x 1 = 0	5 x 1 = 5

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за **60-бальною** шкалою. Для одержання заліку студентові необхідно набрати щонайменше **60 балів** протягом семестру.

У разі відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються відповідно до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 31 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	<i>Змістовий модуль 1 (ЗМ₁)</i>	<i>Змістовий модуль 2 (ЗМ₂)</i>	<i>Підсумкова оцінка</i>
Мінімум	18	18	36
Максимальна оцінка в балах	30	30	60

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	незадовільно

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Міжнародне фауністичне право як особлива підгалузь міжнародного права навколишнього середовища

ТЕМА 1. Поняття та розвиток міжнародного фауністичного права

Поняття, предмет, джерела та принципи міжнародного фауністичного права. Становлення та розвиток міжнародного фауністичного права.

ТЕМА 2. Імплементация і застосування норм міжнародного фауністичного права

Імплементация норм міжнародного фауністичного права в національні законодавства. Міжнародно-правові зобов'язання України в сфері міжнародного фауністичного права

Змістовний модуль 2. Міжнародно-правова охорона тваринного світу та співробітництво держав щодо охорони фауни

ТЕМА 3. Міжнародно-правова охорона водних тварин

Міжнародно-правова охорона риби та інших живих водних ресурсів (окрім морських ссавців). Міжнародно-правова охорона китів та малих китоподібних, тюленів та інших морських ссавців.

ТЕМА 4. Міжнародно-правова охорона наземних тварин

Міжнародно-правова охорона птахів. Міжнародно-правова охорона інших видів ссавців в рамках універсальних та регіональних міжнародно-правових інструментів.

ТЕМА 5. Міжнародна практика вирішення спорів щодо охорони тваринного світу

Роль Міжнародного Суду ООН в охороні тваринного світу (на прикладі справи Японія проти Австралії та Нової Зеландії). Вирішення спорів щодо захисту тварин в рамках Світової організації торгівлі (на прикладі справ щодо тюленів та тунця).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Змістовий модуль 1. Міжнародне фауністичне право як особлива підгалузь міжнародного права навколишнього середовища				
1	ТЕМА 1. Поняття та розвиток міжнародного фауністичного права	4	2	8
2	ТЕМА 2. Імплементация і застосування норм міжнародного фауністичного права	4	2	8
Змістовий модуль 2. Міжнародно-правова охорона тваринного світу та співробітництво держав щодо охорони фауни				
3	ТЕМА 3. Міжнародно-правова охорона водних тварин	4	2	8
4	ТЕМА 4. Міжнародно-правова охорона наземних тварин	4	2	8
5	ТЕМА 5. Міжнародна практика вирішення спорів щодо охорони тваринного світу	4	2	10
	ВСЬОГО	20	10	42

Загальний обсяг **72 год.**, в тому числі:

Лекцій – **20 год.**

Семінари – **10 год.**

Самостійна робота – **42 год.**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. МІЖНАРОДНЕ ФАУНІСТИЧНЕ ПРАВО ЯК ОСОБЛИВА ПІДГАЛУЗЬ МІНАРОДНОГО ПРАВА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОГО ФАУНІСТИЧНОГО ПРАВА (14 год.)

Лекція 1. Поняття, предмет, джерела та принципи міжнародного фауністичного права (2 год.)

Місце міжнародного фауністичного права в системі міжнародного права та співвідношення з міжнародним правом навколишнього середовища. Предмет та об'єкт міжнародного фауністичного права. Суб'єкти міжнародного фауністичного права. Джерела міжнародного фауністичного права. Принципи міжнародного фауністичного права.

Лекція 2. Становлення та розвиток міжнародного фауністичного права (2 год.)

Особливості становлення міжнародного фауністичного права. Основні етапи історичного розвитку міжнародного фауністичного права. Еволюція підходів до міжнародного фауністичного права від морально-етичних цінностей до міжнародно-правового закріплення.

Семінар 1. Поняття міжнародного фауністичного права (2 год.)

1. Поняття та визначення міжнародного фауністичного права.
2. Співвідношення міжнародного фауністичного права з міжнародним правом навколишнього середовища.
3. Предмет міжнародного фауністичного права.
4. Функції міжнародного фауністичного права.
5. Джерела міжнародного фауністичного права.
6. Принципи міжнародного фауністичного права.
7. Основні етапи історичного розвитку міжнародного фауністичного права.
8. Особливості становлення міжнародного фауністичного права.

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

1. Визначте місце міжнародного фауністичного права серед інших регулятивних нормативних систем (політика, дипломатія, релігія, етика, мораль, ідеологія).
2. Проаналізувати та порівняти усі спеціальні та загальні принципи та визначити, який на вашу думку принцип має превалювати.

ТЕМА 2. ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ І ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ФАУНІСТИЧНОГО ПРАВА (14 год.)

Лекція 3. Імплементация норм міжнародного фауністичного права в національні законодавства (2 год.)

Імплементация як елемент забезпечення виконання норм міжнародного фауністичного права. Імплементация міжнародного фауністичного права в національні законодавства. Звітність, моніторинг, перевірка виконання угод з міжнародного фауністичного права.

Лекція 4. Міжнародно-правові зобов'язання України в сфері міжнародного фауністичного права (2 год.)

Участь України в універсальних та регіональних фауністичних міжнародно-правових угодах. Аналіз чинного законодавства України щодо охорони тваринного світу (ЗУ «Про тваринний світ», ЗУ «Про Червону книгу України», адміністративна та кримінальна відповідальність за порушення фауністичного законодавства України).

Семінар 2. Імплементация та застосування норм міжнародного фауністичного права (2 год.).

1. Імплементация як елемент забезпечення виконання міжнародного фауністичного права.
2. Звітність, моніторинг, перевірка виконання угод з міжнародного фауністичного права.
3. Ступінь імплементации Україною своїх міжнародно-правових зобов'язань в національне законодавство.
4. Аналіз чинного законодавства України і його відповідність міжнародним зобов'язанням України у сфері захисту і охорони дикої фауни.

Завдання для самостійної роботи (8 год.).

1. Складіть таблицю участі України у багатосторонніх міжнародних фауністичних угодах, як універсального, так і регіонального рівня.
2. Проведіть порівняльний аналіз імплементации та адаптации своїх зобов'язань за міжнародними фауністичними угодами між трьома державами: Україною, однією державою правової сім'ї загального права, однієї державою правової сім'ї континентального права.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ТВАРИННОГО СВІТУ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО ДЕРЖАВ ЩОДО ОХОРОНИ ФАУНИ

ТЕМА 3. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ВОДНИХ ТВАРИН (14 год.)

Лекція 5. Міжнародно-правова охорона риби та інших живих водних ресурсів (окрім морських ссавців) (2 год.)

Роль конвенцій з морського права в сфері охорони риби та інших живих ресурсів моря. Термінологічний апарат у сфері охорони живих водних ресурсів. Роль ФАО у сфері збереження та охорони рибних запасів. Регіональне співробітництво держав та міжнародних організацій в питаннях охорони живих рибних ресурсів.

Лекція 6. Міжнародно-правова охорона китів та малих китоподібних, тюленів та інших морських ссавців (2 год.)

Розвиток міжнародного фауністичного права в питанні охорони та захисту китів. Особливості ведення китобійного промислу відповідно до Міжнародної конвенції щодо регулювання китобійного промислу від 02.12.1946. Основні напрямки діяльності Міжнародної китобійної комісії. Система договорів про Антарктику, як основа міжнародно-правового захисту тюленів. Міжнародно-правове регулювання захисту та охорони інших морських ссавців, зокрема морських черепах.

Семінар 3. Міжнародно-правова охорона водних тварин (2 год.).

1. Аналіз Конвенції з морського права 1982 року щодо захисту живих водних ресурсів.
2. Основні положення Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів та запасів далеко мігруючих риб і управління ними від 04.12.1995.
3. Регіональні організації з охорони окремих видів риби (тунець, лосось, камбала тощо).
4. Поняття китоподібних.
5. Характеристика роботи МКК.
6. Характеристика існуючих заповідників для китів.
7. Особливості міжнародно-правового регулювання захисту малих китоподібних.
8. Поняття тюленів.

9. Аналіз основних положень СКАР.
10. Участь України в міжнародних угодах щодо захисту водних тварин.

Завдання для самостійної роботи (8 год.).

1. З'ясуйте юридичний зміст понять «риби», «водні живі ресурси», «морські ссавці», «китоподібні», понять анадромних, катадромних, транскордонних, далеко мігруючих риб.
2. Проаналізуйте участь України в міжнародних двосторонніх та багатосторонніх міжнародних угодах щодо охорони та захисту водних морських тварин.
3. Запропонуйте та обґрунтуйте доцільність плану дій з приєднання та імплементації відповідних міжнародно-правових інструментів з охорони водних тварин у національне фауністичне законодавство.

ТЕМА 4. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ОХОРОНА НАЗЕМНИХ ТВАРИН (14 год.).

Лекція 7. Міжнародно-правова охорона птахів (2 год.)

Еволюція підходу щодо захисту птахів в міжнародному праві. Міжнародно-правовий захист птахів на універсальному рівні. Основні спеціалізовані міжнародно-правові інструменти щодо охорони птахів. Боннська конвенція (CMS) та угоди в її рамках щодо охорони птахів. Регіональне співробітництво держав щодо захисту птахів. Участь України у міжнародних угодах щодо охорони та захисту птахів.

Лекція 8. Міжнародно-правова охорона диких тварин в рамках універсальних та регіональних міжнародно-правових інструментів (2 год.).

Біорізноманіття як нова перспектива охорони тваринного світу на універсальному рівні. Охорона мігруючих видів. Міжнародно-правове регулювання торгівлі дикими тваринами. Збереження місць існування диких тварин в рамках універсальних та регіональних міжнародно-правових інструментів. Співробітництво держав на універсальному та регіональному рівні щодо охорони та захисту диких тварин.

Семинар 4. Міжнародно-правовий захист наземних тварин (2 год.).

1. Проаналізуйте положення конвенцій про охорону птахів 1902 року та 1950 року. З'ясуйте спільне та особливе.
2. Проаналізуйте регіональні міжнародні угоди щодо охорони птахів.
3. Рамсарська конвенція і охорона птахів.
4. Аналіз Боннської конвенції (CMS) щодо захисту диких тварин.
5. Аналіз Бернської конвенції щодо захисту диких тварин.
6. Основні положення Вашингтонської конвенції (СІТЕС).
7. Захист тварин під час перевезення.
8. Інституційні механізми захисту диких тварин, встановлені міжнародними інструментами щодо захисту диких тварин.
9. Регіональні міжнародно-правові інструменти (Африка, Західна півкуля, Європа, Арктичні регіони, інші регіональні та субрегіональні домовленості) щодо захисту диких тварин.

Завдання для самостійної роботи (8 год.).

1. Проаналізуйте вплив зміни клімату на біорізноманіття планети.
2. Проаналізуйте ефективність і достатність існуючих міжнародно-правових інструментів, а також механізмів їх застосування і імплементації щодо збереження та охорони тваринного світу.

ТЕМА 5. МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ОХОРОНИ ТВАРИННОГО СВІТУ (16 год.).

Лекція 9. Роль Міжнародного Суду ООН в охороні тваринного світу (на прикладі справи Японія проти Австралії та Нової Зеландії) (2 год.).

Передумови та підстави для виникнення спору. Особливості процесуального розгляду справи. Рішення по суті. Окремі думки суддів. Наслідки цього рішення для міжнародного фауністичного права.

Лекція 10. Вирішення спорів щодо захисту тварин в рамках Світової організації торгівлі (на прикладі справ щодо тюленів та тунця) (2 год.).

Передумови та підстави виникнення спору. Розгляд справ у першій інстанції. Розгляд справ в апеляції. Наслідки ухвалення такого рішення для міжнародного фауністичного права.

Семінар 5. Міжнародна практика вирішення спорів (2 год.).

1. Значення рішення МС ООН щодо китобійного промислу для розвитку концепції «благополуччя тварин» щодо диких видів тварин.
2. Зміст поняття «для наукових цілей» в рішенні МС ООН.
3. Різниця у рішеннях Органу з вирішення спорів СОТ та Апеляційного органу СОТ у справі щодо тюленів.
4. Міжнародно-правова практика вирішення спорів в інших організаціях.

Завдання для самостійної роботи (10 год.).

1. Проаналізуйте практику в контексті охорони на прикладі справ, розглянутих Міжнародним Судом ООН, Міжнародним трибуналом з морського права, органами з вирішення спорів СОТ тощо

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Lyster's International Wildlife Law (2nd edn) / By Michael Bowman, Peter Davies and Catherine Redgwell. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010. – 784 p.
2. McEwen G. Animal Law: Principles and Frontiers / G. McEwen // <http://bawp.org.au/wp-content/uploads/2013/07/eBook-FINAL.pdf>. - 2011. – P. 283
3. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища : підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. – К. : Промінь, 2010. – 510 с.

Загальна література:

1. Выстробец Е. А. Экологическое право. Мотивации в международном сотрудничестве / Е. А. Выстробец. – М. : Наука, 2006. – 383 с.
2. Довідник чинних міжнародних договорів України у сфері охорони довкілля. – Л., 2009. – 203 с.
3. Екологічне право : підручник / за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2013. – 432 с.
4. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища : підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. – К. : Промінь, 2010. – 510 с.
5. Лозо В. І. Становлення і розвиток правових основ екологічної стратегії Європейського Союзу / В. І. Лозо. – Х. : Право, 2008. – 251 с.
6. Международное право : пер. с нем. / науч. ред., сост. указ. Т. Ф. Яковлева. – М. ; Берлин : Инфотропик Медиа, 2011. – 961 с.
7. Міжнародне право навколишнього середовища: стан та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К. : Обрії, 2010. – 213 с.
8. Бут Ю. Стратегічні пріоритети Європейського Союзу в сфері охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування / Бут Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2011. – Вип. 98, ч. 2. – С. 6–8.
9. Вівчаренко О. Міжнародно-правові вимоги щодо охорони земель / О. Вівчаренко // Вісник Вищого адміністративного суду України. – 2010. – № 3. – С. 60–66.
10. Гіждіван Л. Про загальні питання міжнародної відповідальності за екологічну шкоду / Л. Гіждіван // Право України. – 2010. – № 7. – С. 164–168.
11. Герасименко Я. О. Міжнародний екологічний правопорядок та екологічні права / Я. О. Герасименко // Правові засади гарантування та захисту прав і свобод людини і громадянина : зб. наук. ст. та тез наук. повідомл. за матеріалами Міжнар. наук.-практ. конф., Полтава, 23 листоп. 2012 р. – Х., 2012. – Ч. 1. – С. 178–180.
12. Гетьман А. П. Основні напрямки розвитку законодавства Європейського Союзу про охорону біосфери / А. П. Гетьман, В. І. Лозо // Проблеми законності. – Х., 2012. – Вип. 118. – С. 211–230.
13. Лозо В. І. Головні аспекти розвитку правового регулювання охорони біосфери в Європейському Союзі / В. І. Лозо // Право і безпека. – 2011. – № 5. – С. 20–25.
14. Медведєва М. О. Значення проблеми фрагментації міжнародного права для реалізації міжнародно-правових норм у галузі охорони навколишнього середовища / М. О. Медведєва // Порівняльно-правові дослідження. – 2012. – № 1/2. – С. 262–266.
15. Медведєва М. Проблема ефективності міжнародно-правових норм у галузі охорони навколишнього середовища / М. Медведєва // Публічне право. – 2012. – № 4. – С. 158–
16. Никифоров А. А. Международно-правовая охрана окружающей среды в странах Северной Европы / А. А. Никифоров // Международное право и международные организации. – 2012. – № 4. – С. 24–38.
17. Сухорольський П. Міжнародний механізм реалізації конвенцій з охорони довкілля / П. Сухорольський // Юридична Україна. – 2012. – № 3. – С. 102–107.
18. Сухорольський П. М. Поняття реалізації та чинники ефективності міжнародних договорів з охорони довкілля / П. Сухорольський // Публічне право. – 2012. – № 2. – С. 162–169.

19. Шевкунова Є. О. Роль міжнародних неурядових організацій у захисті навколишнього природного середовища / Є. О. Шевкунова // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2013. – Вип. 59. – С. 435–442.

Спеціальна література:

20. Циприс М. Источники международного экологического права, регулирующие защиту и сохранение мигрирующих видов диких животных / М. Циприс // Евразийский юридический журнал. - 9 (64). – 2013. – С. 112-115

22. Циприс М. Применимо ли понятие «рамочное соглашение» к Боннской Конвенции о сохранении мигрирующих видов диких животных 1979 г.? / М. Циприс // Актуальные проблемы современного международного права: Материалы ежегодной межвузовской научно-практической конференции. Москва, 9-10 апреля 2010 г./под ред. А.Х. Абашидзе, М.Н. Копылова, Е.В. Киселевой. -М.: РУДН, 2011. -Ч. II. С. - 146-154.

23. Циприс М. Мигрирующие виды диких животных как самостоятельный объект международно-правовой охраны / М. Циприс. - 1 (34). – 2015. С. – 122

24. Шестаков А. Биологическое разнообразие: регулирование использования и охраны в международном праве / А. Шестаков // Экологическое право. - № 2. – 2001.

25. Яруллина М. Международные акты по охране животного мира / М. Яруллина // Сборник аспирантских научных работ. -Казань: Изд-во Казан. ун-та, 2008. - Вып. 9. - С. 326-327.

26. Федоров Г. Принципы правового обеспечения биологического разнообразия / Г. Федоров // Политико-правовая система России: материалы всероссийской научно-практической конференции. – Волгоград. - 2006.

27. Соколова Н. Международно-правовые пределы осуществления суверенитета над природными ресурсами / Н. Соколова // Международное право – International Law. - № 1 (37). - 2009.

28. Копылов М., Циприс М. Соглашение о сохранении популяций европейских летучих мышей 1991 г. как первое соглашение в системе боннской конвенции о сохранении мигрирующих видов диких животных 1979 г. (полный текст документа отсутствует в НЭБ).

29. Боклан Д. Взаимодействие международного экономического и международного экологического права / Д. Боклан // М., 2009.

30. Bayvel A. The Globalisation of Animal Welfare: A New Zealand and Australian Perspective on Recent Developments of Strategic Importance [Electronic resource] / A. Bayvel // AAWS International Animal Welfare Conference, Gold Coast, Australia, 31 August-03 September. - Available at: http://www.daff.gov.au/animal-planthealth/welfare/aaws/aaws_international_animal_welfare_conference

31. Draeger A. More Than Property: An Argument for Adoption of the Universal Declaration on Animal Welfare / A. Draeger // Drake Journal of Agricultural Law. – 12. - P. 277-302.

32. Favre D. Integrating animal interests into our legal system / D. Favre // Digital Commons at Michigan State University College of Law. – 1 (1). – 2004/- P. 87-97.

33. Дуднікова І. Концепція заповідної справи: сутність, значення, основні тенденції становлення і формування / І. Дуднікова // Гуманітарний вісник ЗДІА. № 50. – 2012. - С. 231-243.

34. Городецька І. До розуміння та визначення поняття «тваринний світ» / І. Городецька // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція. – № 9-2 том 2. - 2014– С. 40-43.

35. Городецька І. Законодавчі та наукові підходи до змісту понять «охорона тваринного світу», «використання тваринного світу», «відтворення тваринного світу» / І. Городецька // Вісник Запорізького національного університету. - №4 (I). – 2014. - С. 224-232.

36. Vining J. Human Identity: The Question Presented by Human-Animal Hybridization / J. Vining // Stanford Journal of Animal Law and Policy. – Vol. 1. – 2008. – P. 50-69.

37. Klemm C. de. Migratory Species In International Law / C. de Klemm // Natural Resources Journal. – Vol. 29. – 1989. – С. 935-979.

37. Stevenson P. European and International Legislation: A Way Forward for

- Whiting T. Policing Farm Animal Welfare in Federated Nations: The
38. Trent N., Edwards S., Felt J., O'Meara K. International Animal Law, with a Concentration on Latin America, Asia, and Africa / N. Trent, S. Edwards, J. Felt, K. O'Meara // Humane Society Institute for Science and Policy Animal Studies Repository. – The State of the Animals. – Public Policy Series. – 2005. – P. 65-79.
39. Fitzgerald P. "Morality" May Not Be Enough to Justify the EU Seal Products Ban: Animal Welfare Meets International Trade Law / P. Fitzgerald // Journal of International Wildlife Law & Policy, 14:85–136, 2011. – P. 85-137.
40. Нечипорук Л. Охорона та використання об'єктів тваринного світу: аналіз міжнародного та національного законодавства // Л. Fitzgerald / Порівняльно-аналітичне право. - №1. – 2014. – С.133-137.
- Иванова Ж. Правовое регулирование промысла морских млекопитающих [Электронный ресурс] / Ж. Иванова. - С. 12. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/pravovoe-regulirovanie-promysla-morskih-mlekoritayuschih>.
41. Лейба Л. Проблеми й особливості правового забезпечення охорони тваринного світу [Електронний ресурс] / Л. Лейба. – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/problemy-i-osobennosti-pravovogo-obespecheniya-ohrany-zhivotnogo-mira>
42. Лейба Л. Тваринний світ як об'єкт правової охорони / Л. Лейба // Проблеми екологічного права. – 2010/112. – 2010. – С. 77-84.
43. Bratt C. International Cooperation Concerning The Extinction of Tigers / C. Bratt // Journal of Animal & Natural Resource Law. – Vol. IX. – 2013. – P. 141
44. Wright A. Improving the Welfare of Egg-Laying Hens Through Acknowledgment of Freedoms / A. Wright // Journal of Animal & Natural Resource Law. – Vol. IX. – 2013. – P. 169-195.
- Гузь В. До визначення поняття «фауна» у міжнародному праві / В. Гузь // Юридичний науковий юридичний журнал. - №4. – 2014. – С.235-238.
45. Овдієнко В. Міжнародно-правові стандарти у правовому регулюванні мисливства в Україні [Електронний ресурс] / В. Овдієнко. – Режим доступа: <https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAAahUKEwiLjL-ZrKPIAhXIwHIKHfMSDOM&url=http%3A%2F%2Fcyberleninka.ru%2Farticle%2Fn%2Fmezhdunarodno-pravovye-standarty-v-pravovom-regulirovanii-ohoty-v-ukraine.pdf&usq=AFQjCNHRJnQRxpIjBQXgOpIP6ruAN3bXA&bvm=bv.103627116,bs.1,d.bGQ>
46. Proelß A. Migratory Species, International Protection. Max Planck Encyclopedia of Public International Law [Electronic resource] / A. Proelß. – P. 10. – Available at: https://www.univ-trier.de/fileadmin/fb5/prof/OEF008/Umweltrecht/Migratory_Species__EPIL_.pdf.
47. Conservation of Migratory Species through Various Legal Instruments / T. Matz // Max-Planck-Institut für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht. - № 65. – 2005. – P.197-215.
48. Klemm C. The Problem of Migratory Species in International Law / C. Klemm // Green Globe Yearbook of International Co-operation on Environment and Development. - Oxford: Oxford University Press. – 1994. –P. 67–77.
49. Sand P. Commodity or Taboo? International Regulation of Trade in Endangered Species / P. Sand // Green Globe Yearbook. – 1997. – P. 19-37.
- Sunstein C. The Rights of Animals: A Very Short Primer / C. Sunstein // The Law School the University of Chicago. - John M. Olin law & economics working paper no. 157 (2d series). – P.1-20.
50. Сливка М. Історико-правовий аспект формування і розвитку охорони навколишнього природного середовища в Україні / М. Сливка // Адміністративне право і процес. – № 4 (10). – 2014. – С. 158-164.
51. Яруллина М. Региональный международно-правовые акты по охране животного мира / М. Яруллина // Ученые записки Казанского государственного университета. – 152(4). – 2010. – 76-84.

52. Максимов А., Прохоров Л. Международные нормативные правовые акты об охране животного мира и их влияние на развитие норм российского уголовного права и на правоприменительную практику / А. Максимов, Л. Прохоров // // Российский следователь. - М.: Юрист, 2010, № 9. - С. 10-12.
53. Щедрина О. Административно-правовая охрана животного мира / О. Щедрина // Пробелы в российском законодательстве. - №3. – 2011. – С. 305
54. White S. Into the Void: International Law and the Protection of Animal Welfare / S. White // Wiley-Blackwell Publishing. - Global Policy, Vol. 4(4), pp. 391-398.
55. Geysen T.-L., White S. The Role of Law in Addressing the Interests of Animals / T.-L. Geysen, S. White // QLC Journal. – 2009. – P. 24-26.
56. Домашлінець В. Міжнародно-правові аспекти збереження видів мисливської фауни [Електронний ресурс] / В. Домашлінець. – Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua/13475/1/11dvg.pdf>.

Книги:

57. McEwen G. Animal Law: Principles and Frontiers / G. McEwen // www.bawp.org.au. - 2011. – P. 283
58. Шуміло О., Зуєв В., Бригадир І., Шеховцев В. Екологічне право України. Особлива частина / О. Шуміло, В. Зуєв, І. Бригадир, В. Шеховцев. – К. – Центр учбової літератури. – 2013. – С. 432.
59. Тищенко Г. Екологічне право: навчальний посібник для студентів юрид. вузів та факультетів / Г. Тищенко. — К.: ТП Пресс, 2003. — 256 с.
60. Fitzgerald P. International Issues in Animal Law: The Impact of International Environmental and Economic Law Upon Animal Interests and Advocacy / P. Fitzgerald // Carolina Academic Press. – 2012. – P. 292.
61. Kelch T. Globalization and Animal Law: Comparative Law, International Law and International Trade / T. Kelch // Kluwer Law International. – 2011. – P. 500.
62. Grant C. The No-Nonsense Guide to Animal Rights / C. Grant // New Internationalist. – 2006. – P. 144.
63. Мельничук О., Опольська Н.М. Законодавство та право в агропромисловому комплексі України / О. Мельничук. - Навчальний посібник. – Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2011. – 334с.
64. Curnutt J. Animals and the Law: A Sourcebook / J. Curnutt // ABC-CLIO. -2001. – P. 591
- Sandøe P., Christiansen S. Ethics of Animal Use / P. Sandøe, S. Christiansen // John Wiley & Sons. – 2013. – P. 192 (в наявності немає).
65. Sunstein C., Nussbaum M. Animal Rights: Current Debates and New Directions // Oxford University Press, USA. – 2004. – P. 338
66. Рябець К. Екологічне право України. Навч. Посіб. / К. Рябець. – К.: Центр учбової літератури. – 2009. – С. 436

Інші джерела:

67. Vapnek J., Chapman M. Legislative and regulatory options for animal welfare / FAO Legislative Study / J. Vapnek, M. Chapman // Development Law Service. – Fao Legal Office. - С. – 104. – P.97.
68. Guide for the Care and Use of Agricultural Animals in Research and Teaching. – FASS. - Third edition. – 2010.
69. Міністерство екології та природних ресурсів України. Конвенція про біологічне різноманіття п'ятий національний звіт України. Виконавче резюме. - 2015. – С. 68.
70. Кагало О., Проценко Л., Бондарук Г., Скрильніков Д. [Електронний ресурс] Розробка ключових законодавчих актів щодо охорони біорізноманіття в лісах: адаптація українського законодавства до вимог ЄС (проект) / О. Кагало, Л. Проценко, Г. Бондарук, Д. Скрильніков. – 2015. – ІСК НАН України. – С. 77. – Режим доступу: <http://www.fleg.org.ua/news/1089>.

ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Поняття та визначення міжнародного фауністичного права.
2. Співвідношення міжнародного фауністичного права з міжнародним правом навколишнього середовища.
3. Предмет та об'єкт міжнародного фауністичного права.
4. Функції міжнародного фауністичного права.
5. Характерні особливості міжнародного фауністичного права.
6. Джерела міжнародного фауністичного права.
7. Принципи міжнародного фауністичного права.
8. Основні етапи історичного розвитку міжнародного фауністичного права.
9. Особливості становлення міжнародного фауністичного права.
10. Етапи становлення міжнародного фауністичного права та еволюція підходів та методів регулювання. Поняття «мігруючий вид».
11. Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин: основні положення.
12. Додатки до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин.
13. Угоди про збереження в рамках Боннської конвенції.
14. Меморандуми про порозуміння в рамках Боннської конвенції
15. Поняття китоподібних.
16. Основні договори у сфері захисту китоподібних.
17. Міжнародно-правовий захист черепах.
18. Міжнародно-правовий захист тюленів.
19. Міжнародно-правова охорона птахів корисних для сільського господарства.
20. Охорона птахів в рамках конвенцій про захист мігруючих видів тварин.
21. Охорона птахів в рамках Рамсарської конвенції.
22. Спеціальні міжнародно-правові акти у сфері охорони птахів.
23. Конвенція СІТЕС як основний механізм забезпечення охорони видів фауни, що перебувають під загрозою зникнення
24. Гнучкі механізми Конвенції СІТЕС і в чому вони проявляються.
25. Захист тварин під час перевезення.
26. Бернська конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі 1979 р.
27. Конвенція про захист природи та збереження дикої природи в Західній півкулі 1940 р.
28. Конвенція про збереження природи в Південній частині Тихого океану 1976 р.
29. Конвенція АСЕАН про збереження природи і природних ресурсів 1985 р.
30. Африканська конвенція про збереження природи і природних ресурсів 2003 р.